

Vertailuhinnan käytettävyys asiakkaan näkökulmasta

Kaikki esimerkkien hinnat on laskettu erilaisilla hinnanmääräytymisperusteilla. Yksikköhintoina niissä on käytetty suuressa kaupungissa toimivan kahdessa vuorossa liikennöivän auton omakustannushintoja.

Trafín määräysluonnoksessa esitetty 10 kilometrin hinta on vertailuhintojen esimerkissä laskettu ajettuna suurimmalla mahdollisella nopeudella ja 15 minuutin hinta vastaavasti mahdollisimman hitaasti ajettuna. Lisäksi hintoihin on lisätty 6 euron lähtöraha. Taulukosta nähdään, että matkan hinta 10 km tai 15 min mukaan voi erota merkittävästikin riippuen hinnoitteluperusteesta. Edullisin vertailuhinta muodostuu mitattaessa sekä aikaa että matkaa ja kallein mitattaessa pelkää matkaa.

Taulukossa molemmilla tavoilla lasketuista vertailuhinnoista korkeampi hinta on lihavoituna. Siis se hinta, joka on ilmoitettava asiakkaalle.

Hinnoittelu- peruste	Lähtömaksu 6 € + maksu min ja/tai km	Matka 10 km, keskinopeus 120 km/t	Ajoaika 15 min, matka 1 km
Aika ja matka	0,55 €/min ja 0,57 €/km	14,45 €	14,82 €
Matkavyöhyke	15 € / alkava 10 km	21,00 €	21,00 €
Aika tai matka	50 € /t tai 1,60 €/km	22,00 €	18,50 €
Vain aika	73,66 €/t	12,14 €	23,76 €
Aikavyöhyke	7,5 € / alkava 5 min	13,50 €	28,50 €
Vain matka	2,43 €/km	30,30 €	8,43 €

Seuraavissa esimerkeissä on käytetty samoja kilometri- ja tuntihintoja kuin yllä olevassa vertailuhintojen taulukossa. Esimerkeistä käy selvästi ilmi, että vaikka ajettu kilometrimäärä ja aika vaihtuvat, edullisin vertailuhinta osoittautuu aina kalliimmaksi kuin matkan todellinen hinta. Asiakas ei siis voi päätellä vertailuhinnan perusteella itselleen edullisinta hinnoittelua.

1 Asiakas ajaa taksilla moottoritien linja-autopysäkiltä 15 km matkan

Tässä esimerkissä edullisin hinta asiakkaalle olisi vain aikaa mittaava hinnoittelu 15,21 euroa, vaikka sen vertailuhinta on kolmanneksi kallein (23,76 euroa). Jos taksi valitaan vertailuhinnan mukaan, maksaa asiakas matkastaan 23 % enemmän eli 18,68 euroa.

Ilmoitettu vertailuhinta	Hinnoittelu- peruste	Lähtömaksu 6 € + maksu min ja/tai km	Matkan todellinen hintaa
23,76 €	Vain aika	73,66 €/t	15,21 €
28,50 €	Aikavyöhyke	6,25 € / alkava 5 min	18,50 €
14,82 €	Aika ja matka	0,55 €/min ja 0,57 €/km	18,68 €
22,00 €	Aika tai matka	50€/h tai 1,60€/km	30,00 €
22,00 €	Matkavyöhyke	15€/ alkava 10km	36,00 €
30,30 €	Vain matka	2,43€/km	42,45 €

2 Asiakas matkustaa 2 km matkan ruuhkautuneessa liikenteessä, matka-aika 20 min

Tässä esimerkissä edullisin hinta asiakkaalle olisi vain matkaa mittaava hinnoittelu 10,86 euroa, vaikka sen vertailuhinta on kallein (30,30 euroa). Jos taksi valitaan vertailuhinnan mukaan, maksaa asiakas matkastaan 67 % enemmän eli 18,14 euroa.

Ilmoitettu vertailuhinta	Hinnoittelu-peruste	Lähtömaksu 6 € + maksu min ja/tai km	Matkan todellinen hinta
30,30 €	Vain matka	2,43 €/km	10,86 €
14,82 €	Aika ja matka	0,55 €/min ja 0,57 €/km	18,14 €
21,00 €	Vyöhyke	15 €/ alkava 10 km	21,00 €
22,00 €	Aika tai matka	50 € /h tai 1,60€/ km	22,67 €
23,76 €	Vain aika	73,66 €/t	30,55 €
28,50 €	Aikavyöhyke	6,25 € / alkava 5 min	31,00 €

3 Asiakas kulkee 45 min suurkaupungin ruuhkaisessa liikenteessä, keskinopeus 15 km

Tässä esimerkissä edullisin hinta asiakkaalle olisi vain matkaa mittaava hinnoittelu 33,33 euroa, vaikka sen vertailuhinta on kallein (30,30 euroa). Jos taksi valitaan vertailuhinnan mukaan, maksaa asiakas matkastaan 11 % enemmän eli 37,16 euroa.

Ilmoitettu vertailuhinta	Hinnoittelu-peruste	Lähtömaksu 6 € + maksu min ja/tai km	Matkan todellinen hinta
30,30 €	Vain matka	2,43 €/km	33,33 €
21,00 €	Vyöhyke	15€ / alkava 10 km	36,00 €
14,82 €	Aika ja matka	0,55 €/min ja 0,57 €/km	37,16 €
22,00 €	Aika tai matka	50 €/t tai 1,60 €/km	43,50 €
23,76 €	Vain aika	73,66 €/t	61,25 €
28,50 €	Aikavyöhyke	6,25 € / alkava 5 min	62,25 €

4 Asiakas kulkee 45 km matkan maantiellä, keskinopeus 75 km/t

Tässä esimerkissä edullisin hinta asiakkaalle olisi vain aikaa mittaava hinnoittelu 59,27 euroa, vaikka sen vertailuhinta on kolmanneksi kallein (30,30 euroa). Jos taksi valitaan vertailuhinnan mukaan, maksaa asiakas matkastaan 6 % enemmän eli 62,81 euroa.

Ilmoitettu vertailuhinta	Hinnoittelu-peruste	Lähtömaksu 6 € + maksu min ja/tai km	Matka 45 km, keskinopeus 75 km/t
23,76 €	Vain aika	73,66 €/t	50,20 €
28,50 €	Aikavyöhyke	6,25 € / alkava 5 min	56,00 €
14,82 €	Aika ja matka	0,55 €/min ja 0,57 €/km	51,45 €
22,00 €	Aika tai matka	50 €/t tai 1,60 €/km	78,00 €
21,00 €	Vyöhyke	15 € / alkava 10 km	81,00 €
30,30 €	Vain matka	2,43 €/km	115,35€

Loppupäätelmä

Trafimallissa vertailuhinta on aina laskettava kahdella eri tavalla, sekä 10 km että 15 min mukaan. Se hinta, joka on kalliimpi, on esitettävä vertailuhintana. Esimerkeistä käy selvästi ilmi, että vertailuhinta ei kerro kuluttajalle hänen liikkumistarpeensa kannalta edullisinta vaihtoehtoa. Edullisin vertailuhinta ei siis tarkoita todellisuudessa edullisinta hintaa asiakkaan matkalle.

Päinvastoin vertailuhinnat johtavat harhaan, koska kuluttaja kuvittelee löytävänsä vertailuhintoja vertaamalla omalle matkalleen edullisimman hinnoittelutavan. Harhaa lisää myös se, että Suomessa vakiintunut tapa ilmoittaa hintoja on alkaen hinnat.

Kuluttajan valintaa helpottavaa vertailuhintaa on käytännössä täysin mahdotonta laskea, sillä yrittäjä voi valita täysin vapaasti oman hinnoitteluperusteensa. Kuluttajaa helpottavan vertailuhinnan laskeminen edellyttäisi yhteismitallisia hinnoitteluperusteita, esimerkiksi niin, että kaikki käyttävät aikaa ja matkaa samanaikaisesti mittaavaa hinnoittelua.